

Parlamentarisme i kommuner og fylker

Bergen kommune - byparlamentarisme

Bergen har vedtatt by-parlamentarisme som styringsform – hva innebærer det?

I det parlamentariske systemet er det et byråd som:

- Representerer den utøvende makten
- Har ansvaret for å
  - forberede saker til bystyret
  - avgi innstilling i sakene
  - sette vedtak som bystyret fatter ut i livet
- Har ansvaret for den daglige driften av kommunen

Byrådet

- Består av leder, nestleder og et gitt antall byråder
- En byråd får ansvaret for en saksportefølge og er parlamentarisk ansvarlig overfor bystyret
- Byråder kan ikke sitte i bystyret
- Byrådene har møteplikt i bystyret

To former for parlamentarisme

Negativ parlamentarisme:

- Ordføreren, i kraft av sin rolle som leder av bystyret, utpeker en byrådsleder som deretter setter sammen et byråd.
- Det kreves ikke votering i kommunestyret
- Det nye byrådet må unngå et mistillitsvotum

Positiv parlamentarisme:

- Byrådet velges av bystyret

De viktigste forskjellene på parlamentarisk system og formannskapsmodellen

- I et parlamentarisk system har byrådet den samme rollen som kommundirektøren har i formannskapsmodellen
- Den daglige styringen av kommunen blir mer politisk synlig
- Byråden er parlamentarisk ansvarlig overfor bystyret
- Modellen kan i praksis representere et tydeligere skille mellom posisjon og opposisjon – og i noen tilfeller skjerpe forskjellene
- Flertalls-/mindretallsbyråd, med eller uten avtale, definerer det parlamentariske grunnlaget, og kan ha betydning for samspillet med bystyret

Byrådet og byrådserklæringen

Forholdet folkevalgtrollen - politikerrollen

- Folkevalgtrollen innebærer et ansvar for helheten i kommunen
- Utøves i folkevalgtorganet (bystyre, utvalg)
- Du er også politiker som representerer et parti og et partiprogram
- Hvordan utøver du forholdet til egen partigruppe og de øvrige partienes representanter ?
- Innimellom kan det være behov for å balansere disse hensynene – inngå kompromisser, ta vare på klimaet i bystyret og omdømmet til de folkevalgte

Byrådet alias kommunedirektøren – forholdet til bystyret

Ethvert folkevalgt lederskap er avhengig av et godt samspill med sin egen administrasjon. Og skal forholdet mellom de folkevalgte og administrasjonen bli godt, kreves det respekt og aksept for de ulike rollene. Tillit er helt sentralt i dette samspillet.

«Samspillet mellom folkevalgte organer og administrasjonen forutsetter en kontinuerlig og god rolleavklaring og respekt for hverandres roller.»

Spill hverandre gode!

Tiltak for god samhandling

- Avklaring av roller og god rolleforståelse
- Designe gode prosesser - når skal folkevalgte involveres?
- Politiske styringssignaler = tydelige vedtak i møter
- Formelle arenaer for utveksling av informasjon
- Gode nok rutiner for rapportering
- Formalisert informasjon fra administrasjonen/byrådet, skriftlige rapporter
- Samme informasjon til alle folkevalgte til samme tid

Foto: ScanStockPhoto

Ny kommunelov - Kommunedirektørens rolle tydeliggjort

- Klarere skille mellom administrasjonen og de folkevalgte
- Kommunedirektørens utredningsplikt og iverksettelsesplikt er presisert
- Folkevalgtes organers føringer og instruksjoner på kommunedirektørens arbeid skal skje i form av vedtak
- Kommunedirektøren har det løpende personalansvaret
- Klargjøring av informasjonsplikt – taushetsbelagte dokumenter mv.

Delegering til byrådet

- Delegering betyr overføring av myndighet
- Det er verken hensiktsmessig eller effektivt at de folkevalgte organene skal fatte alle beslutninger selv.
- Folkevalgte avklarer de prinsipielle spørsmålene.
- Byrådet behandler enkeltsakene på grunnlag av dette
- Delegeringsreglementet skal behandles innen utgangen av det første hele året i perioden. Viktig å avklare hva som skal delegeres til kommunedelsutvalgene.

Foto: ScanStockPhoto

Kommunedirektøren (byrådets) – oppgaver og ansvar

Lede den samlede administrasjonen

Utrede saker som skal behandles i folkevalgte organer

Internkontroll

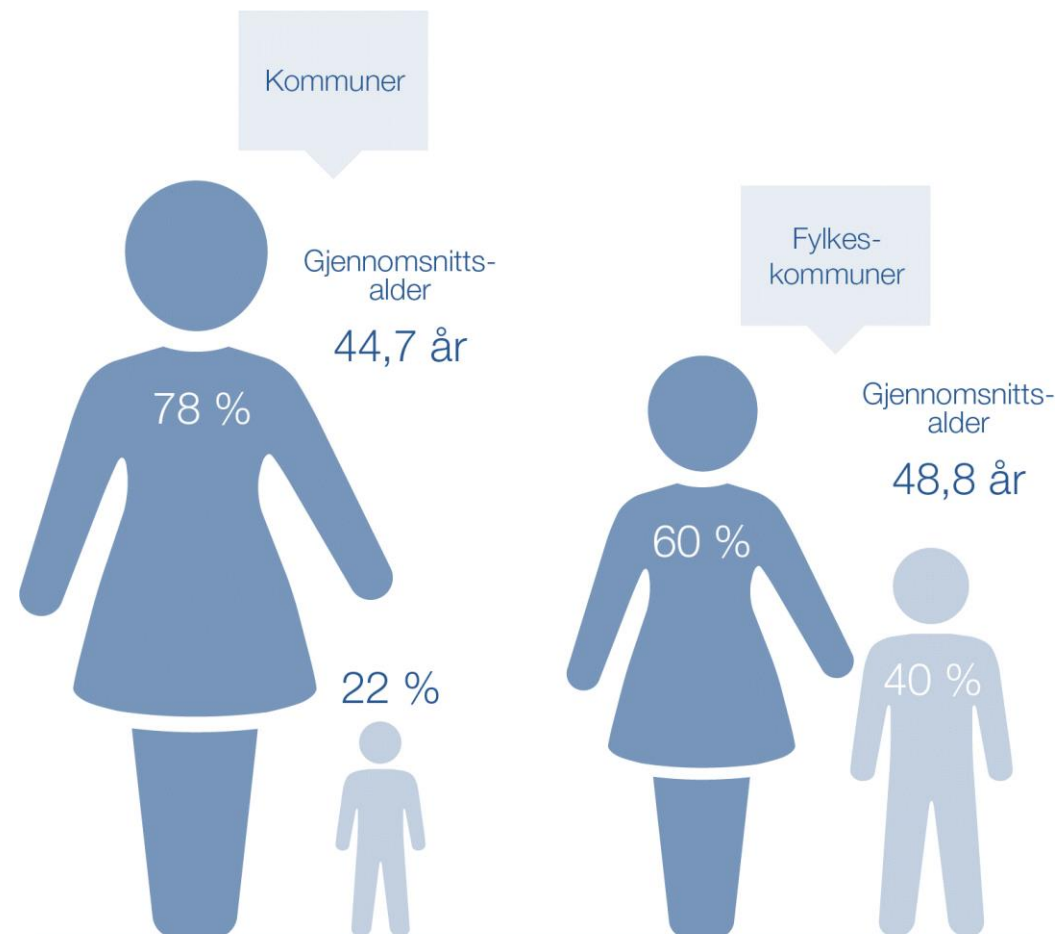
Iverksette vedtak

Arbeitgeberrollen

Kommunesektoren – største offentlige arbeidsgiverområde

- Arbeidskrafts- og kompetanseintensiv virksomhet
  - drøye 429.000 ansatte i kommunene, 339.000 årsverk
  - drøye 41.700 ansatte i fylkeskommunene, 25.200 årsverk
  - flertallet har høyere utdanning, mange med fagbrev
- Noen arbeidsgiverutfordringer
  - rekruttere og utvikle nødvendig kompetanse
  - deltid, sykefravær, evne til innovasjon og nyskaping
- Styrke omdømme som attraktive arbeidsgivere.

Kilde: PAI-registeret.

Eksempel på hva bystyrets arbeidsgiverrolle kan innebære

KS anbefaler:

KS vil anbefale at det delegeres i størst mulig utstrekning til kommunedirektøren å bestemme antall stillinger og type stillinger innenfor det enkelte arbeidsområde så lenge dette ligger innenfor budsjett.

Særlig bør kommunestyret overlate til kommunedirektøren å bestemme type stillinger»

Refleksjonsoppgave

Tenk litt hver for dere, og del tankene ved bordet

- Bystyremedlemmer: Hvilke forventninger har jeg til byrådet for å få til et godt samarbeid – nevnt to viktige kvaliteter som er viktig for deg
- Byrådene: Hvilke forventninger har jeg til bystyrepolitikerne – nevnt to viktige kvaliteter som er viktig for deg